

Tárgy: gyógyászati segédeszköz rendszerének átalakítása

Javaslatot előterjesztő:

Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége (MEOSZ)

Javaslat támogatói:

Egészségügyi Szakmai Kollégium Fizikális Medicina, Rehabilitáció és
Gyógyászati Segédeszköz Tanácsa
Egészségügyi Technológia és Orvostechnikai Szállítók Egyesülete
Forgalmazók az Egészségért Szövetség
Orvostechnikai Szövetség
Ortetika, Protetika, Rehabilitáció Szövetség
Ortopéd Cipőkészítők Szövetsége

Készítette:

Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége

Javaslatot kapja:

dr. Horváth Ildikó (EMMI) egészségügyért felelős államtitkár

Javaslat

a gyógyászati segédeszközök társadalombiztosítási támogatásának jogszabályi környezete és gyakorlati megvalósítása területén szükséges szakmapolitikai teendőkre

Ma Magyarországon összességében több mint egymillió személy szorul – időszakosan vagy állandóan – valamilyen gyógyászati segédeszköz használatára mindennapi életvitele során. Jellemzően a gyógyászati segédeszközre szorulóknak többsége alacsony jövedelemmel rendelkezik, nyugdíjas vagy fogyatékossgal élő személy. Sokan közülük, állapotuk miatt egyszerűen több gyógyászati segédeszközt is kénytelenek használni.

A hazai gyógyászati segédeszköz rendszerének átalakítása álláspontunk szerint több tekintetben is szükséges. Sajnálatos módon az elmúlt évtizedben nem sikerült megteremteni a gyógyászati segédeszköz rendszerben a tényleges, egyéni szükségleteknek megfelelő támogatást – összehangolva a költségvetés tervezésével. Ennek következményeként a gyógyászati segédeszköz területre a tényleges ráfordítás és a költségvetési előirányzat különbözete évről évre kiegészítésre szorult, és ennek ellenére nem volt képes magas szakmai színvonalon az érintettek igényeit kiszolgálni. Ugyanakkor – az elmúlt évtized tapasztalatait tekintve - tényként kezelendő, hogy a gyógyászati segédeszköz rendszer átalakításának egyes elemei többletforrásokat igényelnek.

Kiemelten fontosnak tartjuk megjegyezni, hogy a témában 2018. június 4-én, valamint 2018. szeptember 24-én a MEOSZ Központban, illetve 2018. szeptember 12-én az Egészségügyi Szakmai Kollégium Fizikális Medicina, Rehabilitáció és Gyógyászati Segédeszköz Tanácsának ülésén egyeztető megbeszélések zajlottak, melyen részt vettek a meghatározó gyógyászati segédeszköz érdekképviselők (gyártók, forgalmazók) tisztségviselői illetve a Tanács tagjai is.

Az egyeztető megbeszéléseken részt vevők között egyetértés volt abban, hogy a gyógyászati segédeszközök jelen rendszerének felülvizsgálata, átalakítása fontos támogatandó javaslat.

A gyógyászati segédeszköz társadalombiztosítási támogatásának megállapításával kapcsolatos, a NEAK honlapján található összefoglaló szerint:

„Az Egészségbiztosítási Alapból támogatott gyógyászati segédeszközök árát az eszköz forgalomba hozója határozza meg azzal, hogy annak elfogadásáról a társadalombiztosítási támogatásba való befogadási eljárás során a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő (a továbbiakban: NEAK), egy sokrétű, egészségpolitikai és költséghatékonysági szakmai vizsgálatot követően dönt és ahhoz igazodóan határozza meg a támogatás összegét.

A támogatás megállapítására irányuló transzparens eljárást a NEAK honlapon megjelenített nyilvánosság, a befogadás alapelveinek-, gazdasági és szakmai szempontjainak tételes jogszabályi meghatározása, a NEAK-tól független szakmai szervezetek részvétele, továbbá az objektív és ellenőrizhető kritériumokon alapuló döntések teszik lehetővé. Az eszközök folyamatos és gazdaságos ellátásának biztosítását szolgálja, hogy a támogatásba való befogadás során – egyszerűsített eljárási szabályok alkalmazásával – előnyben részesülnek az azonos funkcionális csoportba sorolható alacsonyabb árú, de használati értékében bizonyítottan legalább a már befogadott eszközével azonos új eszközök.”

A NEAK sokrétű, egészségpolitikai és költséghatékonysági szakmai vizsgálatot követően dönt és határozza meg a támogatás összegét. A befogadási eljárás során azonban az egészségpolitikai és költséghatékonysági vizsgálaton túlmenően a szakmai alapelveknek, az

elérhető egészség nyereségnek, és nem utolsósorban az érintettek ellátáshoz való jogának is érvényesülni kellene.

A gyógyászati segédeszközök társadalombiztosítási támogatásba való befogadásának, valamint a támogatás megváltoztatásának szabályairól szóló 451/2017. (XII. 27.) Korm. rendelet szabályozása csak az alacsonyabb árú termékeket részesíti előnyben, ugyanakkor az azonos funkcionális csoportba tartozó eszközök azonos használati értékének bizonyítására nincs szabályozás, nincs minősítő szervezet. Az innovatív eszközök listára kerülése szinte példa nélküli, az eljárásrend ezzel a – érintettek oldaláról triviális – céllal teljesen ellentétes. A NEAK-tól független szakmai szervezetek részvétele nem valósul meg, az objektív és ellenőrizhető kritériumok nem ismertek. Az egyszerűsített eljárási szabályok alkalmazása éppenséggel ellentétes a szakmaisággal. A fenti példa álláspontunk szerint megfelelően alátámasztja a változtatás szükségességét.

A fenti jogszabályban foglaltakon túlmenően, a jelenlegi gyakorlatban találhatóak további olyan pontok, amelyek a gyógyászati segédeszközzel ellátandó személyeket igen hátrányosan érintik. Ilyen például a teljesség igénye nélkül:

- az egyes eszközök, eszközcsoportok finanszírozási %-ának ad-hoc, vagy legalábbis érthető és átlátható rendszer nélküli meghatározása;
- az egyedi méltányossági kérelem alapján nyújtott támogatások átláthatatlansága egy transzparens bírálati szempontrendszer hiányában;
- a szállítókra rótt támogatási volumen szerződéses, amelyek nyilvánvalóan szembemennek az ellátáshoz való joggal és a magyar állam hazai és nemzetközi jogszabályban rögzített vállalásaival, nevezetesen a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ egyezményrel (CRPD), továbbá az Országos Fogyatékossgügyi Programmal.

Szükséges a gyógyászati segédeszközök fogalmi körének rendszer szintű tisztázása, mivel:

1. Jelen jogszabályi környezete a gyógyszerre épül, holott e két termékkör kezelése a gyakorlatban teljesen különbözik.

Javasoljuk – a gyse fogalomkörön, támogatási keretösszegeken belül is – szétválasztani:

- a sorozatgyártású, egyszer használatos eszközök (kötszer, pelenka, vércukor tesztszettek, sztómazsákok stb.) ellátásának szabályozását és finanszírozását,
- a rehabilitációs, valamint a testen viselt adaptív-, továbbá egyedi gyártású eszközök szabályozásától, melyek további speciális szakértelmet igényelnek.

2. A második kategóriába tartozó, mozgássérültek ellátását szolgáló, személyre szabott és jellemzően nagy élömunka igényű eszközökre vonatkozó tárgyi és személyi feltételek markáns szabályozásának is meg kell jelennie - annak érdekében, hogy a betegek valóban megfelelő színvonalú eszközökhöz jussanak. Ennek alapfeltétele a megfelelő és elvárt műszaki paraméterek meghatározása, és az ezek teljesítéséhez szükséges költségvetési források biztosítása. Jelenleg azt tapasztaljuk, hogy a rendszert egyáltalán nem érdekli az ellátás minősége, holott a költséghatékonyság és egészségnyereség hangsúlyozásának ez lehetne az egyetlen biztos alapja.

A mozgáskorlátozott emberek által megkapott eszközök gyenge illetve sztochasztikus minősége, a modern eszközökhöz jutás igen kedvezőtlen és szintén nem egyen-szilárd feltétel rendszere, az ellátás korlátai eljutottak a nem tolerálható szintre. Tisztában vagyunk vele, hogy a rendszer átalakítása igen sokrétű. Szükségesnek látjuk a minisztérium, a NEAK, az orvos társadalom, a segédeszköz gyártók és forgalmazók bevonásával a megfelelő bizottságok létrehozását, a felelősségi körök meghatározását, a felelősök és határidők definiálását és legalább az alábbi projektek elindítását, ütemezését:

1. Jogszabályi környezet áttekintése, aktualizálása, szükség szerinti megváltoztatása.
2. Átfogó, folyamatos minőség-ellenőrzés bevezetése.
3. Támogatási lista újra felépítése.
4. Finanszírozási feltételrendszer újratervezése a betegek érdekeit (sikeres rehabilitáció, önálló életvitel, méltóságteljes élet) figyelembe véve.
5. Megfelelő információ áramlás, tájékoztatás a különböző szakemberek és a betegek szintjén.
6. Európai szintű betegjogok érvényesítés.

A jelenlegi rendszer átalakítása nem elodázható, mert:

- a jogszabály gyakorlati alkalmazása sérül;
- problémás az a jogszabályi környezet, amely árazástól függő eljárásrendeket tartalmaz;
- túrhetetlen, hogy a támogatott eszközök köre évtizedek óta nem került felülvizsgálatra;
- túrhetetlen, hogy a befogadási és árazási szisztéma és az árszintek kezelése kizárja a minőségi, különösen az innovatív ellátás lehetőségét;

Nem fenntartható az a rendszer, amely érdemi ellenőrzést nem folytat, és ennek károsultjai részben a mozgássérült emberek, részben az államkassza!

Állásfoglalásunk az alábbiak szerint foglalható össze:

1. A gyógyászati segédeszköz ellátási rendszer teljes körű megújítására van szükség.
2. A munkához széles körű koordináció szükséges: dedikált miniszteri biztossal és minisztérium által alakított/vezetett interdiszciplináris munkacsoportokkal.
3. A rendszer átalakításában a vonatkozó EU-s szabályozásoknak markánsan meg kell jelenniük, azokkal kompatibilissé kell tenni.
4. A MEOSZ a „semmit rólunk nélkülünk” elv alapján a gyógyászati segédeszköz rendszer átalakításából nem hagyható ki.

A gyógyászati segédeszközt használók nevében, a javaslatban ismertetett tények alapján a MEOSZ, az orvosszakmai, valamint a meghatározó gyógyászati segédeszköz érdekképviseltek (gyártók, forgalmazók) ezúton tisztelettel javasoljuk a jelenlegi gyógyászati segédeszköz rendszerének felülvizsgálatát és átalakítását.

Budapest, 2018. december 5.